

**Z dr Aleksandrą Hadzik, prezes KRUS rozmawia
Radosław Nosek**

dr Aleksandra Hadzik, prezes KRUS fot. mat. prasowe KRUS

Pani Prezes, pozwoli Pani, że zacznę od pytania o ostatnią waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych - jest to temat, który w kontekście działalności Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pojawia się najczęściej w przestrzeni publicznej. O ile wzrosły emerytury i renty rolnicze?

Na początku kilka słów wyjaśnienia. Jak Państwo wiedzą, w Polsce funkcjonują dwa odrębne systemy ubezpieczenia społecznego: powszechny, obsługiwany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, i rolniczy, którego obsługą zajmuje się Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. System ubezpieczenia społecznego rolników opiera się na zdefiniowanym świadczeniu, co oznacza, że przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej warunkiem koniecznym jest nie tylko osiągnięcie wieku emerytalnego, lecz także posiadanie wymaganego okresu ubezpieczenia. Wysokość rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych uzależniona jest od wskaźników wymiaru części składowej i części uzupełniającej świadczenia - obliczanych indywidualnie dla każdego świadczeniobiorcy na podstawie okresów pracy i opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe - oraz od kwoty emerytury podstawowej.

Wysokość emerytury podstawowej ma istotny wpływ na wysokość rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych, ponieważ ostateczną wysokość emerytury rolniczej oblicza się, mnożąc emeryturę podstawową przez określone wskaźniki wymiaru.

Wprowadzone ustawą z 13 stycznia 2023 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników powiązanie wysokości emerytury podstawowej z wysokością najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych było korzystne dla środowiska

rolniczego.

Od 1 marca emerytura podstawowa została podwyższona do 90% najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, tj. do kwoty 1 429,60 zł, co stanowi wzrost o 345,02 zł. Spowodowało to znaczące powiększenie się wszystkich wypłacanych przez KRUS emerytur rolniczych, rent rolniczych z tytułu niezdolności do pracy i rent rodzinnych, im wyższa jest bowiem kwota emerytury podstawowej i dłuższy okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, tym wyższa kwota rolniczego świadczenia emerytalno-rentowego.

Na przykład emeryt z 25-letnim okresem opłacania składek od marca otrzymuje emeryturę w wysokości 1 686,93 zł brutto, tj. o 348,49 zł wyższą niż w lutym br. Warto zaznaczyć, że blisko połowa beneficjentów – pobierających emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy i rentę rodzinną – otrzyma w 2023 r. świadczenia wyższe o ponad 400 zł.

Emeryt nie może otrzymać emerytury w kwocie niższej niż 1 588,44 zł.

Oprócz realizacji zadań związanych z poborem składek na ubezpieczenie społeczne rolników i wypłatą świadczeń KRUS prowadzi aktywne działania prewencyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych. W tym roku zainaugurowany został kolejny projekt prewencyjny pod nazwą „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”. Jaki jest jego cel i do kogo kierują Państwo to nowe działania?

Tak, w marcu rozpoczęliśmy nowy projekt prewencyjny „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś”. Chcielibyśmy wzmocnić przekaz prewencyjny i trafić z nim do jeszcze szerszego

grona rolników, zwiększyć ich zainteresowanie problematyką bezpieczeństwa pracy na wsi oraz zaangażować mieszkańców wsi w eliminowanie ryzyk wypadkowych w gospodarstwach rolnych. Choć liczba wypadków w gospodarstwach rolnych stale spada – w ciągu ostatnich 30 lat Kasa odnotowała spadek liczby zgłaszanych wypadków w gospodarstwach rolnych o ponad 80% – to robimy wszystko, aby wypadków w rolnictwie nie było w ogóle. Staramy się osiągnąć w ten sposób tzw. „Wizję Zero”, czyli zero wypadków i zero chorób zawodowych w gospodarstwach rolnych. Głęboko wierzę, że jest to możliwe.

Czy realizacji projektu towarzyszą jakieś specjalne działania?

W ramach projektu „Bezpieczny Rolnik, Bezpieczna Wieś” prowadzimy sześć kampanii: „Rola rolnika, by upadku unikał”, „Mądrze postępujesz, wypadku nie spowodujesz” , „Nie ryzykujesz, gdy znasz i szanujesz” , „Rolniku, nie daj się kleszczom!”, „Kości i stawy też rolnika sprawy”, „Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami”. Są to akcje, które pokazują, jak zapobiegać zdarzeniom wypadkowym w odniesieniu do konkretnych grup wypadkowych. W drugiej połowie roku uruchomimy także działania podkreślające wagę dobrostanu rolnika dla bezpieczeństwa pracy w rolnictwie i jakości życia mieszkańców wsi. Chcemy, żeby każdy rolnik był świadomy, że szanse na wystąpienie wypadku znacznie się zmniejszają, jeśli przystępuje on do swoich obowiązków zdrowy, wypoczęty i spokojny. Innymi słowy będziemy zachęcać do dbania o siebie zarówno w obszarze zdrowia fizycznego, jak i psychicznego.

W związku ze specyfiką gospodarstw rolnych, które są równocześnie miejscem pracy i życia rolniczej rodziny, nasze działania kierujemy nie tylko do właścicieli gospodarstw, ale także do członków ich rodzin, w tym dzieci i seniorów. Nasze przedsięwzięcia mają nie tylko różne grupy odbiorców, ale także przybierają wiele form – od szkoleń, warsztatów,

czy wizytacji gospodarstw – po kampanie i konkursy. Dlatego te nasze kompleksowe działania można nazwać „podejściem 360 stopni”.

Sprawa utrzymania bądź likwidacji odrębnego systemu ubezpieczeniowego dla rolników regularnie pojawia się w debacie publicznej. Jakie argumenty przemawiają za utrzymaniem KRUS? Czy nie byłoby dobrym rozwiązaniem wprowadzenie takich samych zasad ubezpieczeń społecznych dla rolników oraz np. przedsiębiorców?

1 stycznia 1991 roku, kiedy weszła w życie ustawa z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, nastąpiło instytucjonalne oddzielenie ubezpieczenia rolniczego od ubezpieczenia społecznego innych grup zawodowych. Powołanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego było ważnym wydarzeniem w historii polskiego rolnictwa. Powstała odrębna instytucja do realizacji zadań związanych z ubezpieczeniem społecznym rolników i ich rodzin. Zabezpieczenie społeczne pełni kluczową rolę w umacnianiu rolnictwa jako sektora gospodarki odpowiadającego za bezpieczeństwo żywnościowe naszego kraju. Z pewnością ustawa o ubezpieczeniach rolniczych, jak również powstanie KRUS, zwiększyły także poczucie bezpieczeństwa socjalnego wśród rolników. Warto podkreślić, że obsługę ubezpieczenia społecznego rolników w Kasie stworzono na bazie rozwiązań europejskich, między innymi na wzór modelu odrębnych ubezpieczeń rolniczych w Austrii, we Francji i w Niemczech.

Takie rozwiązanie zapewniło sprawną realizację zadań związanych z ubezpieczeniem, wcześniej rozproszonych w urzędach gmin i oddziałach ZUS. Umożliwia ono również podejmowanie innych działań niewykonywanych przez pozostałe instytucje

ubezpieczeniowe, np. tych związanych z prewencją wypadkową.

System ubezpieczenia społecznego rolników cały czas ewoluuje, odpowiada w ten sposób na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Wprowadzane są do niego korzystne zmiany – ostatni długi katalog zmian został wprowadzony przez ustawodawcę w kwietniu ubiegłego roku. Rolnicy uzyskali m.in. prawo do wypłaty emerytury w pełnej wysokości bez konieczności zbywania gospodarstwa rolnego.

Nie ma dzisiaj żadnych przesłanek, aby likwidować KRUS. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pełni ważną funkcję zabezpieczenia społecznego na wsi. To jej główne zadanie, które realizuje bardzo dobrze. Co więcej, odrębność systemu zabezpieczenia społecznego rolników i całkowite zorientowanie na specyfikę pracy rolnika wpływają pozytywnie na efektywność prowadzonych działań w obszarze prewencji wypadkowej i rehabilitacji leczniczej.

Odnosząc się do kwestii ujednolicenia zasad ubezpieczenia społecznego dla rolników i przedsiębiorców, chciałabym zaznaczyć, że działalność rolnicza, pomimo że jest zbliżona charakterem do działalności gospodarczej, to jednak w dużym stopniu różni się od niej. Pracę w rolnictwie cechuje brak ram czasowych, zmienność warunków jej wykonywania, wielozadaniowość czy sezonowość produkcji rolnej bądź zwierzęcej oraz często konieczność korzystania z pomocy osób najbliższych, co tym bardziej potwierdza zasadność istnienia odrębnych systemów ubezpieczeniowych.